

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 15.XII.2016 z zał.....
nr 4374 podpis ND-2

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 15.12.2016
6304 podpis

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 14 grudnia 2016 r.

DWST-WPZN.054.76.2016.EB

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na oświadczenie nr BPS/043-29-666/16

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na oświadczenie Senatora RP Pana Waldemara Sługockiego.

Szanowny Panie Senatorze,

projekt przepisów dotyczących nowego ustroju szkolnego zawiera szereg rozwiązań, które umożliwią wprowadzenie zmian już od roku szkolnego 2017/2018 bez ponoszenia istotnych kosztów. Pozostawiono samorządom okres 5 lat na dostosowanie sieci szkół do docelowego stanu. W zaprojektowanych przepisach założono, że w okresie przejściowym samorzady będą dysponować dużą swobodą w zakresie organizowania pracy swoich szkół. Wprowadzono wiele możliwości przekształcania szkół, np. zespół szkół, w skład którego wchodzi dotychczasowa sześciolletnia szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum stanie się z mocy prawa ośmioletnią szkołą podstawową. W przypadku gimnazjów samodzielnych mogą zostać przekształcone w szkołę podstawową, w liceum, technikum, branżową szkołę lub mogą zostać włączone do któregoś z nowo powstałych typów szkół. Decyzja co do formy i czasu przekształcenia gimnazjum albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji odpowiednio organu stanowiącego jednostki

samorządu terytorialnego prowadzącego gimnazjum, osoby prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osoby fizycznej prowadzącej dotychczasowe publiczne lub niepubliczne gimnazjum.

Nawet w przypadkach, w których budynek wygaszonego gimnazjum nie będzie już służył celom oświatowym, będzie miał swoją wartość jako obiekt wykorzystywany przez samorządy w innych celach.

Zwiększenie wielkości szkół podstawowych do 8 klas ułatwi ich prowadzenie, automatycznie zwiększając liczbę uczniów w tych szkołach. W związku z likwidacją jednego (pośredniego) typu szkoły – gimnazjum i stworzenia szkół podstawowych 8-letnich w miejsce 6-letnich, liceów ogólnokształcących 4-letnich w miejsce 3-letnich, techników 5-letnich w miejsce 4-letnich, koszty stałe prowadzenia szkół rozłożą się na większą liczbę uczniów, dzięki temu koszty całkowite na ucznia w szkołach podstawowych i liceach ogólnokształcących spadną o ok. 5%.

Poziom finansowania przewidziany w związku z projektowaną reformą systemu oświaty jest wystarczający, aby pokryć wydatki bieżące systemu oświaty w nowym jej ustroju oraz wystarczające, aby pokryć wydatki bieżące w trakcie transformacji ustroju. Z wyliczeń do oceny skutków regulacji do projektów ustaw wynika, że pozostają możliwe do wykorzystania środki zarówno w części oświatowej subwencji ogólnej (przy założeniu jej podobnego udziału w wydatkach bieżących jednostek samorządu terytorialnego objętych subwencją) jak i wynikające ze zmniejszonego finansowania dowożenia uczniów oraz zmniejszonych wydatków w przeliczeniu na ucznia w liceach ogólnokształcących. W roku 2017 jest to 313 mln zł, w roku 2018 – 148 mln zł, w roku 2019 – 243 mln zł.

Ponadto zgodnie z zapowiedziami Pani Minister Anny Zalewskiej w Toruniu 27 czerwca 2016 r. dotyczącymi zwiększenia finansowania dzieci 6-letnich w wychowaniu przedszkolnym, w 2017 r. dzieci w wieku 6 lat będą uwzględnione w subwencji w średniej kwocie 4300 zł (Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw został uchwalony na posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2016 r.). W związku z powyższym na rok 2017 środki w odpowiedniej wysokości zostaną przekazane do jednostek samorządu terytorialnego w postaci subwencji oświatowej.

Odnosząc się do kwestii tzw. „godzin karcianych” informuję, że w trakcie prac sejmowych nad projektem ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe wprowadzono poprawkę doprecyzowującą do przepisu art. 42 ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela. Zgodnie z przyjętą w dniu 2 grudnia br. przez posłów, w czasie posiedzenia podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia

rządowych projektów ustaw: Prawo oświatowe (druk nr 1030), Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (druk nr 1031) oraz komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (druk nr 526) przez posłów poprawką, nauczyciel w ramach zajęć i czynności statutowych nie będzie mógł prowadzić zajęć świetlicowych oraz zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dodatkowo informuję, iż obecny sposób podziału środków z subwencji oświatowej między jednostki samorządu terytorialnego powoduje naliczenie środków na szkołę proporcjonalnie do liczby uczniów. Oznacza to, że poziom środków otrzymywanych z subwencji w przypadku dużej liczebności uczniów w oddziale jest znacząco większy niż w małych oddziałach podczas gdy wysokość kosztów prowadzenia oddziału prawie nie zależy od jego wielkości. Taki system powoduje, że bardziej korzystne finansowo jest tworzenie oddziałów o większej liczebności. Z tego powodu nie ma potrzeby wprowadzania minimalnej wielkości oddziału. Decyzja o tworzeniu oddziałów o małej liczebności uczniów w oddziale jest częścią polityki oświatowej prowadzonej przez samorząd na swoim terenie.

Warto jednak podkreślić ważną rolę i potrzebę istnienia małych szkół (w tym również szkół o małej liczebności uczniów w oddziale), wiele z nich funkcjonuje na zasadach, które są przyjazne dla procesu nauczania, wychowania i rozwoju dziecka. W takich szkołach istnieją też większe możliwości dostosowania metod i form pracy do indywidualnych potrzeb uczniów w mniejszych zespołach klasowych (pomimo klas łączonych). Mała szkoła niejednokrotnie pełni rolę środowiskową jako miejsce, integrujące lokalną społeczność, w którym odbywają się różnorodne spotkania, odczyty, lokalne imprezy, kiermasze itp.

W związku z powyższym Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach planowanych prac nad przygotowaniem projektu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych dokona przeglądu obecnego systemu finansowania zadań oświatowych przez samorządy i przeprowadzi analizę sposobu jego funkcjonowania w tym również dokona analizy sposobu finansowania małych szkół.

W kwestii kompetencji kuratorów uprzejmie wyjaśniam, że obowiązek zasięgnięcia przez organ prowadzący szkołę lub placówkę opinii kuratora oświaty, a w przypadku szkół i placówek artystycznych – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w przedmiocie odwołania dyrektora szkoły lub placówki - w przypadkach szczególnie uzasadnionych – w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia, o czym mowa w projektowanym art. 66 ustawy – Prawo oświatowe został przeniesiony z ustawy o systemie

oświaty. Jedyna zmiana w tym zakresie dotyczy terminu w jakim organ nadzoru winien wydać opinię w tym zakresie.

Zatem, decyzja co do odwołania dyrektora szkoły lub placówki w przypadkach szczególnie uzasadnionych pozostaje nadal w gestii organu prowadzącego, a organ nadzoru jest jedynie zobowiązany do wydania niewiążącej opinii w tym zakresie, w terminie 21 dni, od dnia otrzymania wystąpienia organu prowadzącego, a nie tak jak dotychczas w terminie 5 dni roboczych. Wydłużenie terminu na przygotowanie stosownej opinii ma na celu zapewnienie niezbędnego czasu do jej przygotowania, w której to opinii organ nadzoru powinien odnieść się do zasadności odwołania nauczyciela ze stanowiska kierowniczego.

Ponadto zmiany wprowadzane w systemie oświaty w zakresie dotyczącym kuratora oświaty sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami, mają na celu przywrócenie temu organowi, kompetencji których został pozbawiony w wyniku zmian przepisów prawa oświatowego dokonanych w 2009 r. Kuratora Oświaty pozbawiono wówczas uprawnień ważnych z punktu widzenia realizacji polityki oświatowej państwa. W wyniku nowelizacji ustawy o systemie oświaty ograniczono ustawowe obowiązki uzgadniania lub uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora oświaty przy:

- ustalaniu planu sieci publicznych szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
- likwidacji szkół prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego,
- zakładaniu szkół lub placówek publicznych przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną na podstawie zezwolenia.

Zniesione zostały ponadto obowiązki kuratora oświaty w sprawach dotyczących opiniowania arkuszy organizacji publicznych szkół i placówek oraz planów pracy publicznych placówek doskonalenia nauczycieli.

Przyjęcie rozwiązań prawnych, które funkcjonowały w systemie oświaty, a których brak, spowodowany nowelizacją ustawy w 2009 r., wpłynął na niestabilność tego systemu było uzasadnione. W wyniku wprowadzonych w ostatnim okresie zmian legislacyjnych nastąpiło:

- przywrócenie obowiązku uzyskiwania pozytywnej opinii organu nadzoru pedagogicznego w przypadku likwidacji szkoły lub placówki prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego;
- przywrócenie obowiązku uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora w przypadku udzielania przez jednostkę samorządu terytorialnego zezwolenia na założenie przez osobę fizyczną lub osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego publicznej szkoły lub placówki;
- przywrócenie obowiązku opiniowania przez kuratorów oświaty arkuszy

organizacji publicznych szkół i placówek oraz planów pracy publicznych placówek doskonalenie nauczycieli.

Zgodnie z art. 33 ust. 8 ustawy o systemie oświaty kurator oświaty może wydawać organowi prowadzącemu szkołę/placówkę zalecenia wynikające z czynności nadzoru. Zalecenia te dotyczą zawsze usunięcia uchybień związanych z nieprzestrzeganiem przepisów prawa. Organ nadzoru pedagogicznego wydając zalecenia nie nakłada na organ prowadzący nowych obowiązków – w szczególności takich, które powodują skutki finansowe – lecz wskazuje na obowiązek realizacji zadań oświatowych w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Możliwość wydawania – przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny organom prowadzącym szkoły i placówki – zaleceń wynikających z czynności nadzoru wprowadzono już w 1991 r., w art. 33 ust. 2. ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U.1991.95.425.). W brzmieniu obowiązującym obecnie ww. kompetencja kuratora oświaty zawarta jest w art. 33 ust. 8, który jest niezmienny od dnia 1.01.1996 r.

Jednocześnie informuję, że przeprowadzona ogólnopolska debata „Uczeń. Rodzic. Nauczyciel - Dobra Zmiana” wskazała na pilną potrzebę podjęcia rozmów na temat statusu zawodowego nauczycieli oraz pracowników oświaty niebędących nauczycielami.

Wypracowanie propozycji satysfakcjonujących rozwiązań dla środowisk zainteresowanych sprawami oświaty wymaga wspólnego namysłu – przedstawicieli związków zawodowych zrzeszających nauczycieli, jednostek samorządu terytorialnego oraz strony rządowej. W związku z powyższym, zarządzeniem nr 56 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 listopada 2016 r. został powołany Zespół do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. Zadaniem Zespołu jest wypracowywanie rozwiązań systemowych w dziedzinie edukacji narodowej oraz definiowanie długofalowej strategii polityki oświatowej w zakresie praw i obowiązków pracowników oświaty, między innymi w zakresie finansowania oświaty oraz wynagradzania nauczycieli i innych pracowników oświaty.

W czasie pierwszego spotkania Zespołu został przyjęty regulamin pracy Zespołu oraz powołane zostały cztery grupy robocze, które zajmować się będą tematyką związaną z:

1. Finansowaniem oświaty;
2. Wynagrodzeniami nauczycieli i innych pracowników oświaty;
3. Awansem zawodowym nauczycieli;

4. Czasem pracy i warunkami pracy nauczycieli i innych pracowników oświaty.

Zakończenie prac Zespołu pozwoli na zaprojektowanie kierunków zmian przepisów prawa w zakresie statusu zawodowego nauczycieli, pracowników oświaty niebędących nauczycielami oraz finansowania oświaty.

Uprzejmie proszę o przyjęcie powyższych wyjaśnień.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Marzenna Drab
Podsekretarz Stanu